

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

Izobraževanje za rejce - LASTNA PREIZKUŠNJA V ČREDAH KRAV DOJILJ

Pomen tehtanja za izvedbo nalog rejskega programa

viš. pred. mag. Marko Čepon

Rodica, 29. 03. 2019

REJSKI PROGRAM

Zelo **kompleksen** dokument, ki ureja številne vsebine, ki morajo biti **natančno** in **nedvoumno definirane**.

(12 poglavij in 12 prilog)

Ko ga minister **potrdi**, postane **izvedbeni dokument!**

Postane **obvezen** za Društvo, ki je **nosilec RP** in posredno za vse **izvajalce nalog!**

Postane **obvezen** za rejce, ki so **člani RP!**

KAJ OMOGOČA STROKOVNO IZDELAN REJSKI PROGRAM?

- Odpravlja ovire v trgovini/prometu s čistopasemskim plemenskim materialom (*živali, seme, embriji, jajčne celice*),
- Omogoča, da imajo vsi rezultati testov, ocene plemenskih vrednosti, ugotovljeno poreklo živali,... v celi EU **isti pomen**.

PREDNOSTI:

Možnost **prodaje** in **izvoza plemenskega materiala**

Osnova za razvoj kmetije in nacionalne govedoreje

ALI RES POTREBUJEMO SVOJ RP?

- ☞ *Smo v EU in lahko kupim karkoli si želim (plemenski material)?*
- ☞ *Pri svojem odločanju sem enakopraven vsem rejcem v EU?*
- ☞ *Spoštovati moram samo osnovne veterinarske zahteve (kužne bolezni)?*
- ☞ *Tuji rejски programi so verjetno boljši, ker niso slovenski?*

**TUJO STROKO OCENJUJEM KOT ODLIČNO,
POSTAJAM PA ODVISEN OD TUJIH TRGOVCEV!**

Kaj lahko pričakujemo od tujega plemenskega materiala?

$$\begin{aligned} \text{Prireja} &= \text{genotip} + \text{okolje} + G*O \\ &= 30 \% + 70 \% \text{ (znotraj populacije)} \end{aligned}$$

Če žival kupimo **izven svoje populacije**, je vpliv okolja še večji.
Razlog: manjša prilagojenost na novo okolje!

VEČJA PRIČAKOVANJA OD PRIREJE → RAZOČARANJA

ZAKAJ TOREJ POTREBUJEM SVOJ RP?

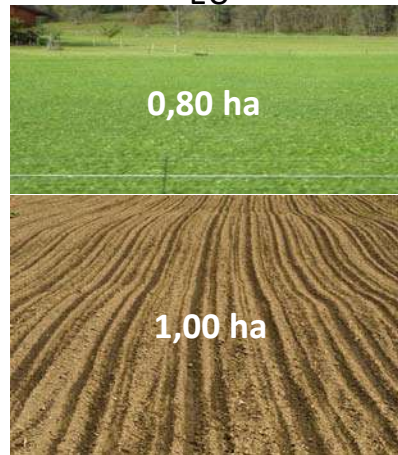
- ☞ *IMAM MOŽNOST PRODAJE PLEMENSKEGA MATERIALA NA SKUPNEM TRGU IN IZVEN,*
- ☞ *SOOBLIKUJEM RAZVOJ IN LASTNOSTI PASME V NAŠEM PROSTORU ZA PRIHODNOST,*
- ☞ *OMOGOČAM SI KONKURENČNOST V EVROPSKEM PROSTORU,*
- ☞ *POSTAVLJAM SI TEMELJE GOSPODARNE PRIREJE,*
- ☞ *NISEM ODVISEN OD TUJIH TRGOVCEV, ZATO LAHKO KUPUJEM PO NIŽJI CENI, ...*

SOOBLIKUJEM RAZVOJ IN LASTNOSTI PASME V NAŠEM PROSTORU ZA PRIHODNOST ?

SLOVENIJA

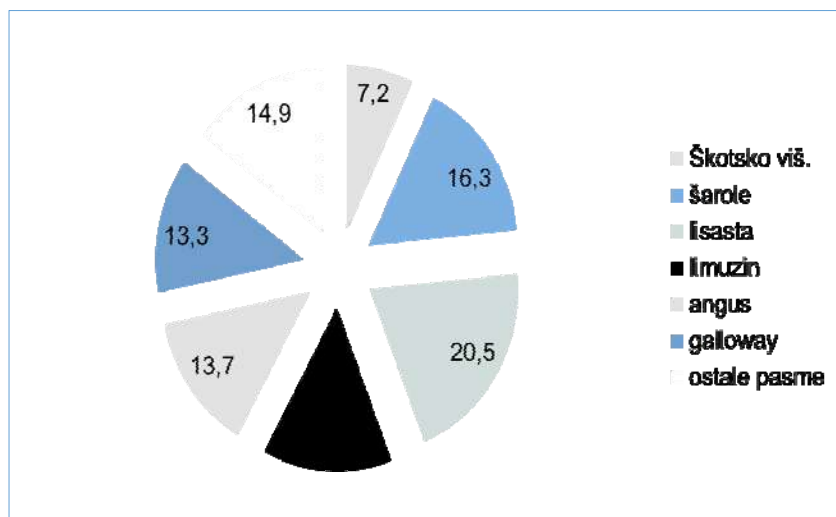
EU

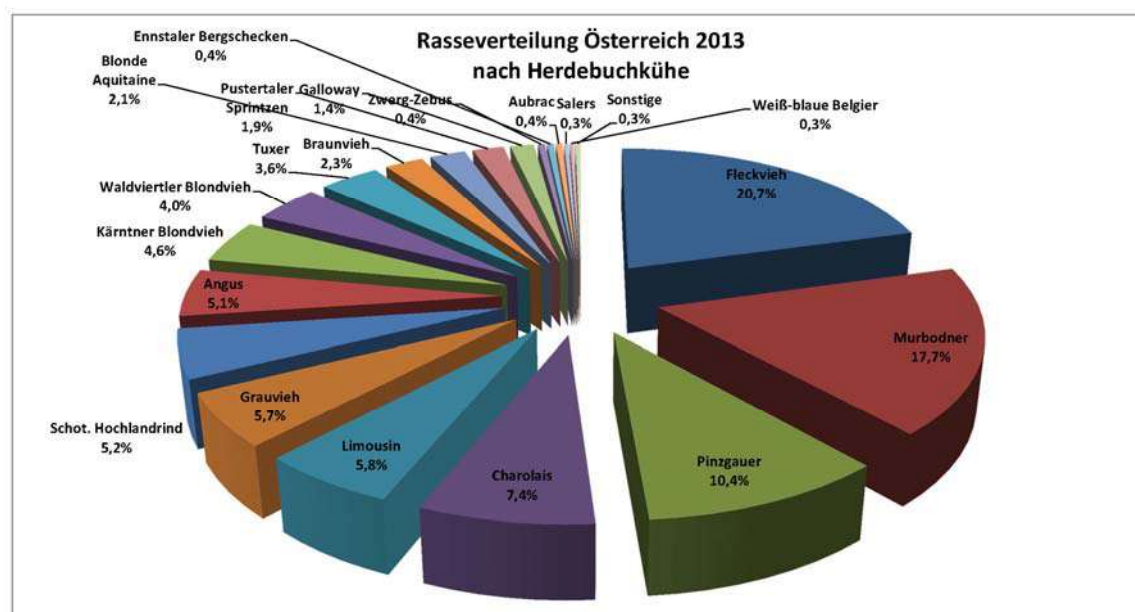
- To so osnovni razlogi, zaradi katerih **sem prepričan**, da rabimo **svoje RP**.
- V izvedbo nalog iz RP bo potrebno vse **več vključevati rejce**.
- Začeti se bo treba zavedati, da morajo RP koristiti samo rejcem, **rejci morajo imeti interes**.
- Ostali (**institucije**) moramo biti samo **servis**, kjer nas rejci potrebujejo
- Nenazadnje je podobno v tujini.

VIZIJA REJ KRAV DOJILJ - katere pasme?

Nemčija 2001

Vizija – katere pasme vključiti v ta način kontrole v prihodnje?

Kdaj se opravljajo tehtanja?

1. Zbiranje informacij OB TELITVI:

- Masa ob rojstvu
- Potek telitve
- Stanje teleta
- V primeru napake - opis napake

**NIČ DRUGEGA, nobenih OCEN teleta ali krave, itn!
Velja za REJCE in KONTROLORJE!**

Kdaj se opravljajo tehtanja?

2. Zbiranje informacij ob tehtanjih PO TELITVI:

- Osnovni podatki o identifikaciji teleta (najmanj ID, datum rojstva, spol, pasma)
- Telesne mase telet (med 90. in 500. dnem, vsaj 70 % telet)

**NIČ DRUGEGA, nobenih OCEN teleta ali krave, itn!
Velja za REJCE in KONTROLORJE!**

Čemu služijo tehtanja telet?

✓ Izračunu telesnih mas telet na:

- 90. dan starosti
- 210. dan starosti
- na 365. dan starosti

✓ Izračunu različnih dnevni prirastov telet

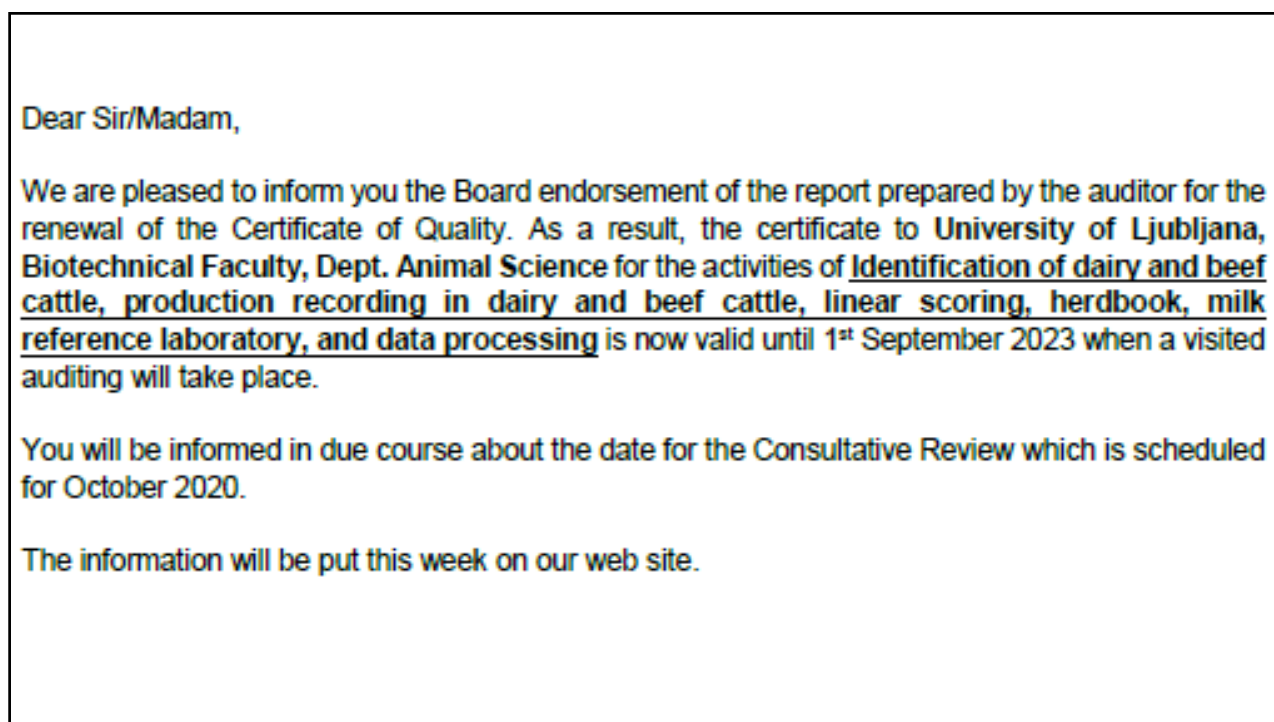
Čemu služijo tehtanja telet?

Načine izračunov **predpisuje ICAR** (za vse države članice, primerljivost!)

V RP se izmed dovoljenih **navede izbrane načine** izračunov lastnosti.

Te lastnosti imenujemo **referenčne lastnosti** in smo jih **dolžni** upoštevati.

Novembra 2018 smo pridobili ICAR certifikat tudi za prirejo mesa!

Izobraževanje za rejce: **Lastna preizkušnja v čredah krav dojlj**

Rodica, 29. marec 2019

Čemu služijo izračuni telesnih mas in dnevnih prirastov?

✓ Izračunu plemenskih vrednosti (PV) za:

- tele (lastna meritev)
- mater (lastna meritev in meritve potomcev)
- očetov (lastna meritev in meritve potomcev)

✓ Izračunu skupnega selekcijskega indeksa

Načine izračunov preverja **ICAR**, natančnejše **InterBull center** (za vse države članice, primerljivost!)

Izobraževanje za rejce: **Lastna preizkušnja v čredah krav dojlj**

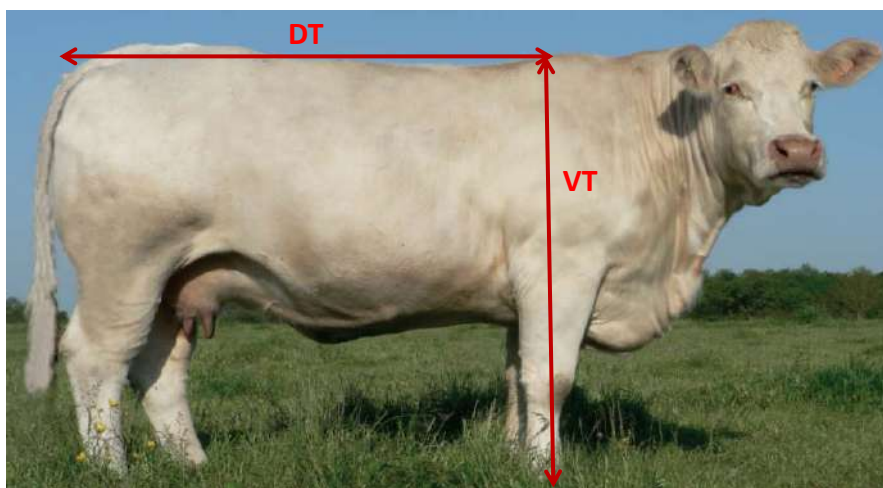
Rodica, 29. marec 2019

Lastnost	Indeks – pitovni tip, %	Indeks – vzrejni tip, %
Potek telitve, oče telet	10	2
Potek telitve, maternalni vpliv	-	6
Starost ob prvi telitvi, dni	-	6
Doba med telitvama, dni	-	10
Telesna masa – rojstvo, kg	17	10
Telesna masa – 90 dni, kg	10	5
Telesna masa – 210 dni, kg	15	15
Omišičenost	20	5
Velikost skeleta	13	15
Funkcionalne lastnosti	10	15
Pasemske lastnosti	5	10

Izobraževanje za rejce: **Lastna preizkušnja v čredah krav dojlj**

Rodica, 29. marec 2019

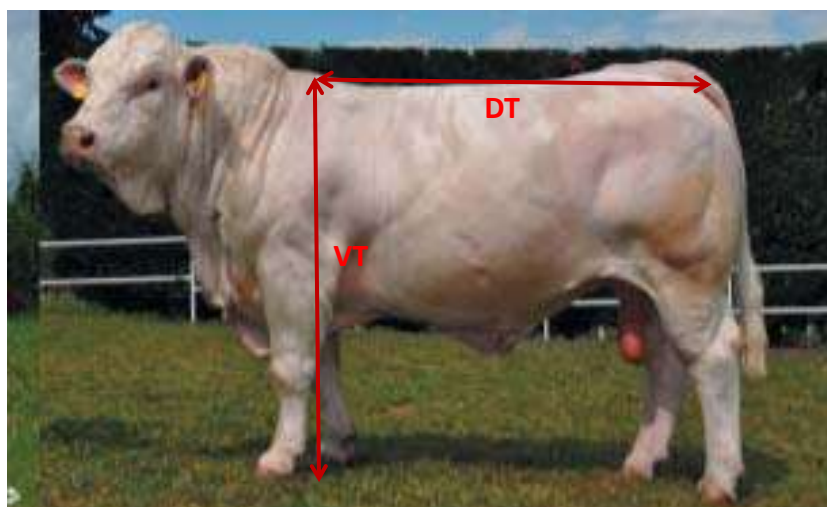
Primer: $DT > VT$ → VZREJNI TIP

Izobraževanje za rejce: **Lastna preizkušnja v čredah krav dojlj**

Rodica, 29. marec 2019

Primer: $DT = VT$ → PITOJNI TIP

Kakšna bo zanesljivost PV – koliko jim verjeti?

Večja zanesljivost ob:

- večji **natančnosti** tehtanja
- večjem **število tehtanj** enega teleta do enega leta starosti
- večje **število** stehtanih **potomcev** (pri napovedi PV staršev)

Ocena individualne variabilnosti

Največji pomen napovedi PV

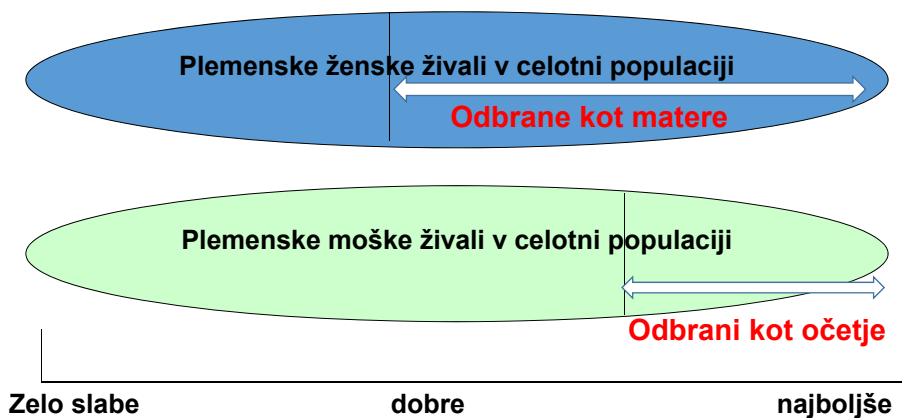

Ocena posamezne živali znotraj pasme

To je osnova **seleksijskega dela!**

SELEKCIJA = ODBIRA STARŠEV za oblikovanje nove generacije

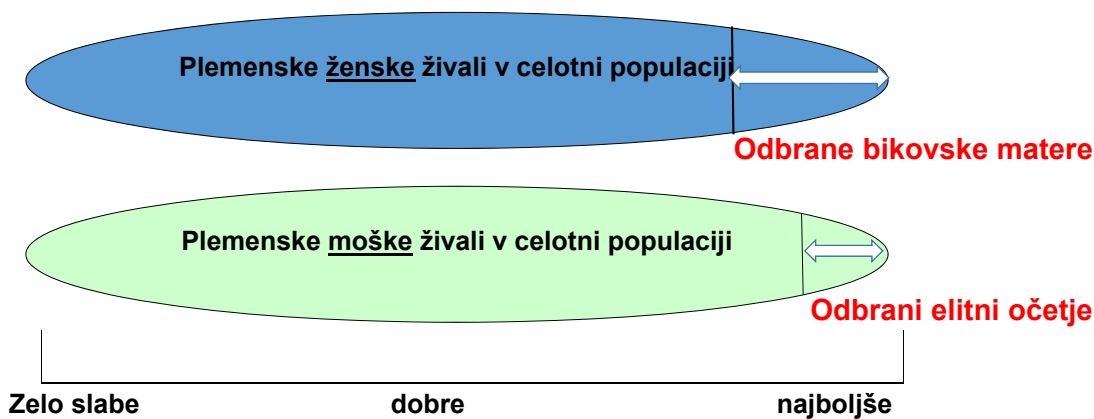
Primer: naravni pripust

BOLJŠE BOMO ODBRALI TAKRAT, KO BO OCENA PV ZANESLJIVA!

23

SELEKCIJA = ODBIRA STARŠEV za potencialne PLEMENJAKE

BOLJŠE BOMO ODBRALI TAKRAT, KO BO OCENA PV ZANESLJIVA!

24

Izobraževanje za rejce: **Lastna preizkušnja v čredah krav dojlj**

Rodica, 29. marec 2019

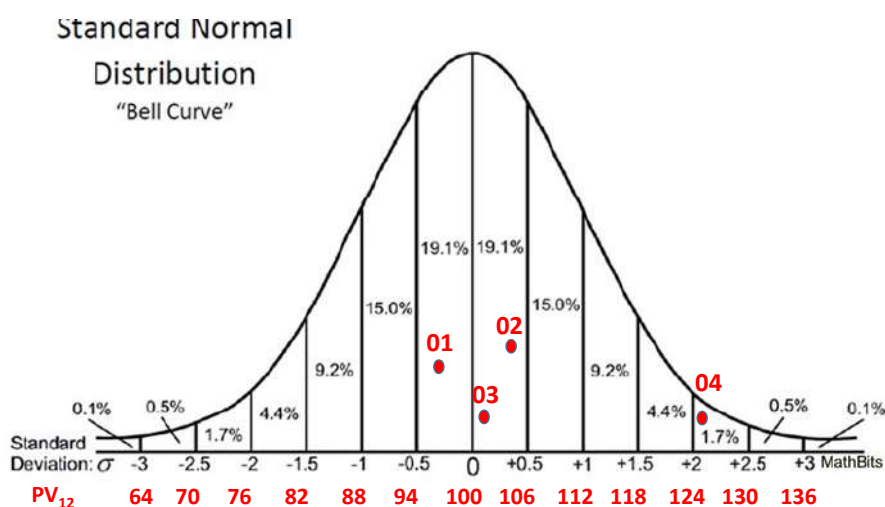
Primer genetskih razlik med živalmi

idziv	dat_roj	breed	PV_roj.m.	PV_TM_90	PV_TM_210
mar.18					
SVN 42747901	18.07.2003	CHA	85,0	97,0	95,6
SVN 93235902	19.07.2006	CHA	94,9	100,3	103,6
SVN 03412703	3.09.2007	CHA	91,7	95,9	102,3
SVN 83380904	15.04.2008	CHA	111,2	91,1	125,6

Izobraževanje za rejce: **Lastna preizkušnja v čredah krav dojlj**

Rodica, 29. marec 2019

Kje se po PV nahajajo KRAVE 01, 02, 03 in 04 za TM_210 dan?

*Izobraževanje za rejce: **Lastna preizkušnja v čredah krav dojilj***

Rodica, 29. marec 2019

Rezultati ...

